

Marian Anczyk

Europejska Konferencja Prezydentów Izb Adwokackich, Wiedeń, 19–21 lutego 2004 r.

Palestra 49/5-6(557-558), 124-130

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SYMPOZJA KONFERENCJE

Europejska Konferencja Prezydentów Izb Adwokackich – Wiedeń, 19–21 lutego 2004 r.

W dniach 19–21 lutego 2004 r. odbyła się w Wiedniu tradycyjna – już 32. Europejska Konferencja Prezydentów i Dziekanów Izb Adwokackich. W Konferencji brali udział obok licznych przedstawicieli austriackich środowisk adwokackich i sądowniczych – delegacje tych środowisk z 33 krajów europejskich, a także Ministrowie Sprawiedliwości Austrii, Azerbejdżanu i Bułgarii – oraz reprezentanci wielu adwokackich organizacji, a w tym z International Bar Association, Union Internationale des Avocats, Conseil des Barreaux d’Europe, Association Internationale des Jeunes Avocats czy z Federation des Barreaux d’Europe. Polską Adwokaturę reprezentowali Prezes NRA Stanisław Rymar oraz członek stałego Senatu Izby Austriackiej – b. Wiceprezes Marian Anczyk. Nadto licznie reprezentowana była Krajowa Izba Radców Prawnych z jej Prezesem Andrzejem Kalwasem. W tym roku przedmiotem Konferencji był temat „Transgranicznego wykonywania zawodu adwokata w łonie Unii Europejskiej – w kontekście przystąpienia do niej nowych krajów członkowskich”.

Po powitaniu uczestników Konferencji przez Prezydenta Austriackiej Izby Adwokackiej dr. Gerharda Benn-Iblera, i po przedstawieniu wagi tematu obrad oraz wyjaśnieniu, że po referatach odbędą się dyskusje w trzech grupach językowych (niemiecki, angielski i francuski) – udzielił on głosu prof. dr. Karl Hempelowi.

Oczywiste jest, że referenci przedstawiali temat głównie na kanwie austriackich przepisów, ale wiadomo było, że w toku dyskusji będą przedstawione inne, odmienne poglądy przedstawicieli innych europejskich izb.

Prof. Hempel podał, że referaty uwzględniły odpowiedzi złożone przez przedstawicieli europejskich izb adwokackich na ankietę wcześniej rozesłaną przez Austriacką Izbę. W oparciu o uzyskane dane – prof. Hempel zajął się głównie problematyką adwokackich spółek i umów partnerskich w Unii Europejskiej. Zwrócił on uwagę na to, że tak Rada jak i Parlament Europejski oraz orzecznictwo europejskich Trybunałów ustaliło zasady uznawania dyplomów europejskich i stosownych kwalifikacji adwokatów, które mają zapewnić nie-

skrępowany obrót usług w UE i swobodę osiedlania się adwokatów w tej Unii – bez elementów dyskryminacyjnych. Szczególnie ważne, ale niekiedy i kontrowersyjne są przepisy dotyczące grupowego osiedlania się adwokatów za granicą w łonie spółek, albowiem krajowe ustawodawstwa wykluczają niekiedy niektóre typy spółek adwokackich, i to nawet jeszcze w dotychczasowych krajach Unii, np. w Austrii i Niemczech. Zdaniem autora referatu – muszą być podjęte jednoznaczne decyzje mające zapewnić niezależność zawodu zwłaszcza w obronie i ochronie praw człowieka, przy czym te decyzje muszą zapewnić pełną niezależność adwokatów we wszelkich grupowych spółkach – łącznie ze spółkami akcyjnymi i przy ewentualnej współpracy z innymi prawnikami. Reasumując prof. Hempel stwierdził z zadowoleniem, że ocena aktualnych przepisów pozwala powiedzieć, że transgraniczne wykonywanie zawodu adwokata charakteryzuje się pełnym liberalizmem w łonie Unii, że każdy adwokat może wykonywać swój zawód poza granicami swego kraju pochodzenia bez obowiązku poddawania się egzaminowi i bez konieczności wykazania się zawodową przydatnością i wreszcie, że przyszłe kraje członkowskie dokonały stosownej adaptacji swego prawa adwokackiego mającego mieć zastosowanie po 1 maja 2004 roku.

Drugi temat dotyczący „Praktycznego transgranicznego kształcenia kandydatów do zawodu w Unii Europejskiej” – przedstawiła Mecenas dr Elisabeth Scheuba. Nawiązała ona do odpowiedzi uzyskanych na ankietę z 31 organizacji adwokackich – w tym z 11 krajów należących do UE i z 4 krajów kandydackich do UE.

Na pytanie „czy staże odbyte w innym kraju członkowskim Unii – są uwzględniane w waszym kraju” – 67% respondentów odpowiedziało, że są brane pod uwagę, ale w pewnych wypadkach zalicza się staż w ograniczonym zakresie, np. 6 m-cy we Włoszech, Czechach, w sądownictwie i we władzach publicznych lub praktyka odbyta tylko u adwokata (Niemcy).

Na pytanie „czy te staże są zaliczane do okresu praktycznej pracy zawodowej odbytej w Waszym kraju” – odpowiedzi pozytywne było 67%, ale niekiedy są ograniczenia co do długości zaliczonego czasu (np. 6 m-cy w Czechach i Belgii), a niekiedy wymagany jest dodatkowy egzamin dotyczący przydatności, np. w Szwajcarii względnie często powołuje się na decyzję Morgenbessera (o której poniżej) dotyczącą potrzeby adaptacji.

Na pytanie „czy w waszym kraju zaliczane są okresy stażu odbytego w instytucjach UE” – odpowiedzi było tylko 50%. Z wyjątkiem stażu odbytego w europejskim sądownictwie (Dania, Lichtenstein), zalicza się tylko częściowo ten staż (Francja, Szwajcaria).

Na pytanie „czy w Waszym kraju wymagana jest znajomość języków” – na ogół odpowiadano, że nie jest to wymóg, z wyjątkiem takich krajów jak Bośnia-Hercegowina, Francja, Irlandia, Chorwacja, Luksemburg, Polska, Szwecja, Słowenia i Węgry, ale fakt, że egzaminy odbywają się w języku danego kraju – znajomość języka jest oczywista (np. we Francji, Niemczech i w Austrii).

Na piąte pytanie – „czy kandydaci do zawodu pochodzący z obcych krajów dopuszczani są do praktycznych staży w Waszym kraju” aż 72% odpowiedzi była pozytywna, ale niekiedy dopiero po złożonym egzaminie o wzajemności i obywatelstwie (np. w Belgii) albo po zawarciu umowy o pracę. Nie przewiduje się dopuszczenia do zwykłego stażu do zawodu w Niemczech, z tym że bywają odmiennie zasady w zależności od przepisów kantonalnych (Szwajcaria), lub zaistnieją jakieś szczególne okoliczności (Szkocja). W Austrii staż adwokacki trwa 5 lat, przy czym 9 miesięcy odbywa się on w sądzie i 3 lata w kancelarii adwokackiej w pełnym czasie – bez innej działalności zawodowej, a przez pozostałe 15 miesięcy można odbywać alternatywny praktyczny staż. Staż można także odbyć u notariusza i – jeśli działal-

ność jest użyteczna dla zawodu adwokata – także w administracji (np. u rzecznika praw obywatelskich, w Izbie Rozrachunkowej, w krajowym biurze parlamentu), na Uniwersytecie lub u eksperta księgowego lub zaprzysiężonego doradcy finansowego. Alternatywny staż można także odbyć w zakładzie użyteczności publicznej względnie w komórce ubezpieczalni społecznej, jeśli staż jest korzystny dla zawodu adwokata. Okresy nieprzekraczające 15 miesięcy – mogą być zaliczane np. studia doktoranckie na uniwersytecie austriackim (do 6 m-cy) i podobna działalność za granicą – ale użyteczna dla zawodu adwokata.

Sprawa Morgenbessera, o której była wyżej mowa wprowadza szereg ograniczeń dotyczących automatycznego uznawania dyplomów, o których mowa w wytycznych Nr 98/5 i 89/48.

Wytyczne 98/5 dotyczą adwokata, który uzyskał wszelkie niezbędne kwalifikacje, a nie kandydata do zawodu. Samo ukończenie studiów prawa nie jest równoznaczne z uzyskaniem dyplomu, świadectwa czy potwierdzenia kwalifikacji w rozumieniu wspomnianej dyrektywy 89/48. Co do zasadności wypłaty wynagrodzenia otrzymywanego przez kandydatów do zawodu, przepisy art. 39 (dot. ruchu pracowników) i art. 43 (dot. swobody osiedlenia się) wydają się mieć zastosowanie. Zakłada się bowiem, że nabyta wiedza fachowa jest wystarczająca względnie dlatego, że kandydat będzie mógł ją uzupełnić w kraju przyjęcia (dans le pays d'accueil).

Inaczej mówiąc – o wartości dyplomu decydować winna ocena o g ó l n a dyplomu tj. ocena winna obejmować tak zakres nabytej wiedzy na uniwersytecie jak i dalszego zawodowego wykształcenia wykazanego przez osobę zainteresowaną. Ta weryfikacja pozwoli ustalić obiektywnie w jakim stopniu zagraniczny dyplom potwierdza jego posiadaczowi znajomość i wiedzę identyczną względnie co najmniej równorzędną do treści dyplomu danego kraju. Ocena tej równorzędności winna opierać się na następujących kryteriach: poziom nabytej wiedzy i ocena przedmiotów, które ten dyplom zapewnia, mając na uwadze istotę i okres trwania studiów i kształcenia zawodowego, które dają pojęcie o jego posiadaczu. Trzeba jednakże brać także pod uwagę obiektywne różnice w kraju pochodzenia w zakresie dotyczącym działalności adwokata. W takim przypadku należy ewentualnie przeprowadzić egzamin dla porównania tych odrębności wynikających z istnienia krajowych różnorodności prawnej systemów. W każdym razie jeśli jednakże zachodzi częściowy brak równorzędności wiedzy i praktyki prawniczej – i tylko wtedy – kraj przyjęcia może wymagać przedstawienia poświadczenia o nadrobieniu i opanowaniu niedostatecznej wiedzy i jej właściwości.

Reasumując swe wywody dr Scheuda podkreśliła wspominając, że brała pod uwagę tezy CCBE, i sugeruje, że:

- administracje-organizacje – które dotąd decydowały o dostępie do zawodu – odnośnie do kandydatów do zawodu adwokata w kraju przyjęcia – zajmą się w przyszłości przeprowadzeniem egzaminu dot. równoważności (d'equivalence) dyplomu;

- trzeba w przyszłości brać pod uwagę w s z e l k ą wiedzę, której opanowanie dyplom pozwala przyjąć – przy uwzględnieniu okresu trwania studiów i kształcenia praktycznego.

Jeśli wynik oceny globalnej tej wiedzy wykaże, że ta wiedza nie jest pełna w świetle wiedzy kraju przyjęcia – osoba zainteresowana może być wezwana do przedstawienia poświadczenia stwierdzającego nadrobienie braków w wiedzy. Dyskusja nad tym tematem pozwoli ustalić, czy te zmodyfikowane wnioski znajdą aprobatę uczestników konferencji.

W każdym razie dr Scheuda stwierdza, że narzuca się konieczność ścisłej współpracy z uniwersytetami, aby:

- organizacje zawodowe były kompetentne w sprawie egzaminu o ekwiwalencji wiedzy
- przy czym wskazane jest, aby stworzyć warunki do możliwości uznawania dyplomów uniwersyteckich;
- ustanowić listę przedmiotów i w ogóle wiedzy potrzebnej do dopuszczenia do działalności kandydata do zawodu;
- przewidzieć procedury, które należy zastosować w wypadku gdy nabyta wiedza nie jest dostatecznie opanowana.

Już teraz można stwierdzić, że wywody prof. Hempela są nieco odmienne i zbyt optymistyczne, a więc CCBE musi ostatecznie zdecydować o tej materii.

Trzecim referentem była znana austriacka działaczka samorządowa – dr Marcella Prunbauer-Glaser, która mówiła o „Dopuszczeniu adwokatów krajów trzecich do wykonywania zawodu w łonie Unii Europejskiej”.

Z odpowiedzi 31 krajów na ankietę Austriackiej Izby Adwokackiej – wynika, że duża większość krajów odpowiedziała pozytywnie, z wyjątkiem Szwajcarii, Włoch, Chorwacji i Irlandii Północnej, co pozwala stwierdzić, że wymogi GATS’u zostały w zasadzie uwzględnione. Należy jednakże odnotować, że niekiedy istnieją restrykcje, np. dotyczące obowiązku używania krajowego tytułu zawodowego (*home title* – Belgia i Niemcy), względnie że istnieją pewne dziedziny, które są wyłączone dla obcych, np. darowizny nieruchomości, spadki, sporządzanie dokumentów Trybunału (*de la Cour*), zastępstwo przed sądami w Anglii, Szkocji i w Walii, a także udzielanie porad w zakresie lokalnego i międzynarodowego prawa. Dodać warto, że w Finlandii zawód adwokata nie jest reglamentowany, a zatem pytanie jest bezprzedmiotowe, ale w tym kraju obcy adwokaci nie mogą być członkami Izby Adwokackiej.

Sprawozdawczyni nie była jednakże w stanie sprecyzować konkluzji na ten temat, bo pytania ankiety były zbyt ogólnikowe, aby przedstawić przepisy regulujące wykonywanie zawodu przez adwokatów z krajów trzecich.

Następne pytanie brzmiało: „Jakie są przesłanki możliwości wykonywania zawodu w waszym kraju? Czy są tymczasowi radcowie prawni i albo «stali» adwokaci?” Tu mniej więcej połowa odpowiedzi była pozytywna i dotyczyła tak tymczasowości usług czy też stałego osiedlenia. Dotyczyło to 7 krajów – jak: Finlandia, Francja, Rumunia, Szwecja, Słowenia, Czechy i Wielka Brytania.

We Francji obowiązują w tej materii bilateralne układy z 19 krajami afrykańskimi, a osiedlenie i integracja adwokatów jest możliwe na zasadzie wzajemności i po zdaniu egzaminu (CAPA).

Ten problem jest ciekawie rozwiązany w Niemczech: obywatel kraju członkowskiego OMC (Światowej Organizacji Handlu), którego działalność pod względem ukształtowania zawodowego i uprawnień jest porównywalna do działalności niemieckiego adwokata może osiedlić się i działać pod tytułem swego kraju pochodzenia dla udzielania świadczeń prawnych w dziedzinie kraju pochodzenia i prawa międzynarodowego, i jeśli na swój wniosek został wpisany na listę adwokatów miejsca wykonywania tego zawodu. Federalne Ministerstwo Sprawiedliwości wydało rozporządzenie z listą krajów, które spełniają te wymogi: Stany Zjednoczone, Nowa Zelandia, Argentyna, Brazylia, Polska i Turcja. Obywatele innych krajów mogą uzyskać te uprawnienia tylko na zasadzie wzajemności, przy czym ich porady prawne mogą dotyczyć tylko prawa ich kraju pochodzenia i prawa międzynarodowego. Na pytanie „czy ci adwokaci mają prawo występowania przed sądami jak ich miejscowi kole-dzy?” – przeważają negatywne odpowiedzi – 18, że nie, a tylko 8 – tak. W Anglii i Walii ad-

wokaci z krajów, w których obowiązuje *common law* – mogą wstąpić do Bar Council na określony okres, by zapewnić reprezentację w szczególnej sprawie. We Francji takie prawo jest oparte na układzie bilateralnym.

I tu trudno o jednoznaczne konkluzje.

Na trzecie pytanie dotyczące „Weryfikacji zawodowych kwalifikacji technicznych”, a także „Weryfikacji znajomości lingwistycznych” – większość odpowiedzi podaje, że nie sprawdza się tych kwalifikacji, chyba dlatego, że pole działania jest ograniczone legislacją kraju pochodzenia. Jednakże we Francji (w kontekście egzaminu uprawniającego do osiedlenia się we Francji), w Luksemburgu, Norwegii, Słowenii, Polsce, na Węgrzech, a w pewnych przypadkach w Anglii i Walii przy rejestracji w zawodzie „Registered Foreign Lawyer” – o takim egzaminie wspomina się.

Na pytanie: „Czy w waszym kraju adwokaci z krajów trzecich mogą wstąpić pełnoprawnie do adwokackiej spółki (w charakterze partnera/wspólnika czy zwykłego współpracownika)?” 13 krajów sprzeciwia się temu, ale 14 podaje, że jest to dopuszczalne. W Finlandii i Szwecji na taki udział musi zgodzić się Izba adwokacka. W Luksemburgu opracowuje się stosowne przepisy będące restrykcyjne odnośnie do tej formy prawnej dla wszystkich adwokatów.

W końcu na pytanie piąte – „Czy adwokacka spółka pochodząca z kraju trzeciego ma prawo osiedlić się w waszym kraju?” – odpowiedzi pozytywne było 17, a 11 negatywnych. W Finlandii nie jest to możliwe, ale dopuszczalne jest to z przyczyn społecznych określonych w prawie handlowym, a w Szwecji niezbędna jest w tym celu zgoda Izby Adwokackiej. Interesująca jest sytuacja prawna w Austrii. W ramach GATS’u Austria podjęła bardzo ograniczone zobowiązania wobec członków OMC. Jeśli idzie o dostęp do rynków – i osiedlenia – nie podjęto żadnego zobowiązania, więc na razie osiedlenie się w Austrii nie jest możliwe. W dziedzinie świadczenia usług w ramach czasowego pobytu osoby fizycznej w innym kraju (tzw. *modus* dotyczący obecności osób fizycznych) „prawni konsultanci mogą przebywać w Austrii na życzenia klienta przez ograniczony okres dla wykonania usługi określonej w sposób szczegółowy”. W zasadzie chodzi o poradę prawną dotyczącą prawa kraju pochodzenia adwokata i prawa międzynarodowego, z tym że doradcy zagraniczni winni być członkami Izby swego kraju i używać stosowny tytuł wskazujący na kraj pochodzenia doradcy. Na razie izba austriacka nie podjęła stosownych szczególnych kroków prawnych, aby uregulować sprawę usług dostarczanych w ramach GATS’u, a to dlatego, że nie ma praktycznej możliwości dokonania kontroli wykonywania tego zawodu i podejmowania odpowiednich środków wobec adwokatów z krajów trzecich, którzy nie przestrzegają w Austrii owych ograniczeń określonych przez GATS i występują bez zezwolenia. Natomiast adwokaci krajów niebędących członkami OMC (Organisation Mondiale du Commerce – Organizacja Światowa Handlu) nie mają prawa osiedlenia się i wykonywania nawet czasowych usług.

W wyniku trwających negocjacji OMC i CE-GATS otrzymanej ostatnio przez Austrię – Austria oświadczyła, że jest gotowa ułatwić osiedlenie się obcych adwokatów (według określenia „modus 3”), ale muszą być spełnione pewne warunki, które są zgodne z warunkami przyjętymi przez CCBE, a więc osiedlenie się Foreign Legal Consultanta byłoby możliwe w ograniczonym zakresie, tj. dotyczącym tylko udzielania porad według prawa kraju pochodzenia i prawa międzynarodowego, jeśli prawnik posiada pełne kwalifikacje. W tej materii tworzenie spółek z adwokatami austriackimi byłoby dopuszczalne, ale z ograniczeniem udziału obcych adwokatów z krajów należących do OMC do 25%, przy czym nie mieliby

oni pełnego prawa do wpływania na podejmowanie decyzji w spółce i dot. administracji spółek – ale na razie negocjacje z CANCUN są zawieszane. Jakie są zatem wnioski końcowe i jak przedstawiają się przyszłościowe perspektywy?

Mondializacja życia ekonomicznego doprowadza do rosnącej mondializacji działalności adwokatów. Adwokat działa transgranicznie i ten udział adwokatów z Unii Europejskiej wymaga podjęcia kroków do uregulowania prawnego tej działalności, a których przestrzegania winny nadzorować Izby adwokackie – przy czym pozycja kolegów z krajów trzecich winna ulec uszczupleniu tak zgodnie z ustaleniami GATS, jak i Komisji Europejskiej czy niektórych krajowych reguł. Niezależnie od liberalizacji wynikającej z cyklu negocjacyjnego GATS, należy rozważyć złagodzenie przeszkód przyczyniających się do rozwoju czynności transgranicznych.

Ankieta wykazała, że są różne sposoby rozwiązywania problemów adwokatów z krajów przynależnych do OMC, a należy to uczynić we współpracy z CCBE i w ten sposób uregulować status adwokatów pozwalający pracować adwokatom z krajów trzecich w krajach Unii Europejskiej – jak to już udało się uregulować w sprawie zagranicznych doradców prawnych.

Niemniej należy przestrzegać następujących przesłanek:

1) zagraniczny konsultant prawny winien być członkiem porównywalnej izby niezależnej, posiadającej porównywalny kodeks zawodowy, winien przebyć szkolenie porównywalne i dysponować porównywalnymi doświadczeniami, a także spełniać wszelkie wymogi obowiązujące w jego macierzystym kraju w przedmiocie dopuszczenia do zawodu,

2) konsultant winien uzyskać wpis do Izby czy kompetentnej władzy w kraju przyjęcia,

3) konsultant poddaje się przepisom kodeksu zawodowego kraju przyjęcia, których winien przestrzegać bez względu na to, czy są one surowsze aniżeli w jego kraju macierzystym,

4) konsultant winien występować i używać określenia zawodowego swego kraju pochodzenia,

5) konsultant jest ograniczony w swych usługach do prawa swego kraju pochodzenia i/ lub prawa międzynarodowego, z wyjątkiem prawa wspólnoty europejskiej,

6) konsultant nie jest uprawniony do zastępowania przed sądami lub władzami.

Ten referat wywołał duże zainteresowanie wśród słuchaczy, ale dyskusji nie było – albowiem przeniesiono je do odrębnych sal obcojęzycznych.

II. Frankofonicznej grupie roboczej przewodniczyła Wiceprezes Austriackiej Izby Adwokackiej, pani mecenas Waltraute Steger. Grupa składała się z przedstawicieli izb adwokackich Francji, Belgii, Włoch, Szwajcarii, Luksemburga, Hiszpanii, Holandii, Czech i Polski, a także z przedstawicieli organizacji UIA, IBA, FBE i in.

Punktem wyjścia rozmów był temat szkolenia aplikantów adwokackich, ale dyskutanci szybko przeszli na temat dotyczący możliwości działania adwokatów poza granicami kraju pochodzenia i ich możliwości występowania przed zagranicznymi sądami. Problem jest ewidentny, albowiem na pewno trzeba dobrze znać nie tylko prawo tego kraju, ale także jego język. Nadto chodzi o to, czy to występowanie przed sądami może być tylko stałe czy, co jest bardziej zasadne – tylko od czasu do czasu – w konkretnej pojedynczej sprawie. Okazuje się, że są różne rozwiązania, różna jest praktyka. Odrębnie należy też omówić sprawę doradców prawnych. We Francji w 1992 r. nastąpiła fuzja adwokatów i radców prawnych, więc tylko ci, którzy nie przystąpili do tej fuzji – mogą nadal tylko doradzać, ale

nie mogą występować przed sądami i podobna jest sytuacja zagranicznych doradców prawnych, ale okazuje się, że można łatwo ominąć tę przeszkodę np. przez przynależność do angielskiej spółki adwokackiej.

Czesi, jak mówił b. Prezes Izby dr Stanislav Balík, rozwiązali dość łatwo ten problem – zagraniczny adwokat może zdać dość łatwy egzamin w obcym języku przed czeską komisją Izby i zyskuje ogół uprawnień adwokackich na terenie Czech.

Zdaniem przedstawicieli światowych organizacji adwokackich, tj. UIA i IBA, należy realizować wymóg porównywalności przeciętnych kwalifikacji adwokata zabiegającego o prawo wykonywania zawodu poza granicami swego kraju pochodzenia i wymagać posiadania porównywalnego kodeksu deontologicznego, np. uchwalonego przez CCBE czy jedną z tych organizacji światowych.

Podsumowując tę grupę roboczą dr Steger podsumowała dyskusję przypominając, że:

- 1) globalizacja postępuje szybko w świecie i obejmuje także działalność adwokatów,
- 2) należy bezwzględnie walczyć o niezależność zawodową adwokata i jego tajemnicę zawodową, albowiem leży to w interesie publicznym,
- 3) należy zadbać, aby prawnicze dyplomy uniwersyteckie i kwalifikacje adwokata miały porównywalną wartość w całej Europie.

III. Obrady Konferencji zamknął Prezydent Austriackiej Izby Adwokackiej dr Gerhard BENN-IBLER, który podziękował uczestnikom za ich udział w obradach i zaprosił na następną – 33. konferencję w dniach 3–5 maja 2005 roku.

Konferencja była bardzo ciekawym spotkaniem, albowiem tematy konferencji wiązały się z nową sytuacją adwokatów wynikającą z mającego nastąpić w maju br. przystąpienia 10 nowych krajów, w tym Polski, do Unii Europejskiej. Celem organizatorów było omówienie przyszłej transgranicznej działalności adwokatów europejskich w łonie Unii Europejskiej. Spotkanie wykazało, że jest jeszcze wiele problemów organizacyjno-prawnych przed adwokatami, a które musi ujednocilić CCBE. Ta unijna organizacja adwokatów – już wiele zrobiła, ale stale rodzą się nowe trudne problemy, nie mówiąc o nowych wymaganiach natury technicznej, np. internetowej, które rzutują także na naszą zawodową działalność i etykę.

Marian Anczyk

Seminarium w Brukseli

W dniu 23 kwietnia 2004 w Biurze Przedstawicielskim Naczelnej Rady Adwokackiej w Brukseli, rue Belliard 205 odbyło się kolejne seminarium organizowane przez NRA, tym razem poświęcone porównaniu przepisów antidyskryminacyjnych w prawie polskim oraz unijnym. W seminarium wzięła udział grupa adwokatów przybyłych z Polski, jak też polscy adwokaci praktykujący w Belgii, w tym z Kancelarii Wardyński i Partnerzy, prawnicy z CCBE oraz polscy stażyści z Komisji Europejskiej.

Seminarium rozpoczęła pani Fiona Kinsman, ekspert Komisji Europejskiej w sprawach dotyczących antidyskryminacji, podstawowych praw socjalnych, zatrudnienia i spraw społecznych. Przedmiotem jej prezentacji było zapoznanie uczestników z dyrektywami Rady